

[Holstein.]

landet for danske Værdipapirer, saa skattepolitisk Henstand for Ejendomsskatter, kommunale Skatter, sognekommunale Skatter, Amtsskatter, Ejendomsskyld til Staten, ja, saagar subsidiært Renter af Førsteprioritetslaan, for saa vidt Pengene slaar til, og saa endelig nu Henstand til Landmænd og Fiskere for Renter, ja, formelt principielt af praktisk talt alle private Laan, Laan uden Pant og Laan mod Pant, Førsteprioritetslaan ganske vist kun undtagelsesvis, men dog med Mulighed for Henstand, og sekundære Prioritetslaan saaledes, at der gives Henstand, forudsat, at der ikke ved Henstanden tilføjes Kreditor uforholdsmæssig Skade.

Jeg skal belyse dette Lovforslag med Hensyn til de tre Hovedspørgsmaal, det rejser: hvilke Debitorer gælder det, paa hvilke Betingelser kan disse Debitorer faa Henstand, og af hvilken Art er den?

Jeg vil gerne her i Tilslutning til de Bemærkninger, som det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal gjorde i Anledning af Lovforslagets § 1, spørge den højtærede Justitsminister, om det er Meningen, at dette Lovforslag baade skal gælde solvente og insolvente Debitorer eller kun solvente; for hvis det kun skal gælde disse, mener jeg, at det var rimeligt i Lovforslagets Titel at indføre en Bestemmelse, saaledes at Titelen kom til at lyde: Forslag om Betalingshenstand for solvente Ejere af Landbrugsejendomme. Der staar nemlig nu: Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme, tilsyneladende uanset, efter Titelen, om de er solvente eller insolvente. Og af Lovens § 1 og dens § 2 er det heller ikke muligt med Bestemthed at se, om det er Meningen, at den skal gælde begge Kategorier af Debitorer eller kun de solvente Debitorer.

I et Lovforslag af saa uprøvet Natur og Rækkevidde som det foreliggende var det maaske ikke noget ubilligt Forlangende, at det af Ordene klart fremgik, saa det ikke blev overladt til Domstolsfortolkning, om Loven ikke blot gælder solvente, men ogsaa insolvente Debitorer; men derom staar der, som sagt, ikke noget som helst bestemt i Lovforslaget. Heller ikke af Bemærkningerne, hvor man prøver paa at fylde lidt ud af de store Huller og Lakuner, som findes i selve Lovforslaget, fremgaar det.

Hvilke Debitorer omfatter Lovforslaget? Det omfatter alle Laantagere af et hvilket som helst Laan, Pantelaan eller Ikke-Pantelaan, undtagen, som den ærede Ordfører for Venstre gjorde opmærksom paa, det, der i Bemærkningerne til § 1 kaldes Gældsforpligtelser, hidrørende fra Levering af

Varer, Driftsmateriel etc. — „etc.“ er et tiltalende Ord i en Lovgivning af denne Beskaffenhed — eller fra Arbejdsydelser. Men enhver Jurist vil give det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal Ret i, at den Omstændighed, at Gældsforpligtelserne hidrører fra saadanne Ydelser, aldeles ikke er principielt afgørende, tværtimod er ganske irrelevant for den juridiske Bedømmelse af, hvorvidt her foreligger et egentligt Laan eller der ikke gør det. Det kan udmærket være et egentligt Laan, selv om Forpligtelsen hidrører fra Ydelser, som allerede er ydet af Haandværkere eller handlende til de paagældende Landbrugere eller Fiskere.

Det næste Spørgsmaal er: paa hvilke Betingelser denne efter Lovforslagets Ordlyd praktisk talt ubegrænsede Kreds af Laantagere kan faa Laan. Der er to Betingelser. Den ene er, at den paagældende har udvist rimelige Bestræbelser for at fremskaffe det til Ydelsens Betaling fornødne Beløb. Altsaa, vedkommende skal have udvist rimelige Bestræbelser, som ikke er kronet med Held. Den anden Betingelse er, at Henstanden ikke medfører uforholdsmæssig Skade for Kreditor.

Der spørges ikke, om den paagældende er en dygtig Mand. Der spørges ikke, om han er en notorisk Uduelighed, en notorisk letsindig Mand, om han notorisk har truffet Dispositioner, der har sat ham i Gæld paa en saadan Maade, at man vil sige: Du har fortjent at staa og falde paa dine egne Gerninger. Der spørges ikke, om kyndige, upartiske Landmænd paa Egnen vil sige, at en saadan Mand med en saadan Bedrift er der virkelig ingen Grund til at søge at redde, for det er ganske haabløst; prøver man paa det, vil det vise sig, at Vanskelighederne kommer igen i forøget Omfang, saa at det i Virkeligheden vil være Halsløs Gerning at komme en saadan Person til Hjælp. Alt det spørges der ikke om, der spørges kun, om han har udvist rimelige Bestræbelser for at fremskaffe Betaling af de forfaldne Ydelser.

Hvad der skal forstaaes ved rimelige Bestræbelser i saa Henseende, skal Fogeden afgøre, ligesom Fogeden skal afgøre, om den anden Betingelse foreligger, at Henstanden ikke uforholdsmæssig skader Kreditor. Hvis Akkordudvalget, i hvilket Fogeden selv er Medlem og Formand, ikke har indstillet, at Henstand gives, har Fogeden blot at afvise Sagen og lade Retten gaa sin Gang. Hvis Akkordudvalget derimod indstiller, at Henstand gives, skal Fogeden skønne over, om denne Indstilling om, at de to Betingelser foreligger, nu ogsaa er rigtig.